

Ralph Midgley
24 Staniwell Rise
SCUNTHORPE
North Lincolnshire
DN17 1TF

YELOD DEGFOLID
NÜM 9 SETUL 2004 (Pads 65 jü 72)

O Volapükaflens Valöpo!

Benö! Hitüpavakens suno obinons in paset, e mödikans oprimons ventüris nulik in juls, nivers e voböps difik.

Egetob potakadi de flen Jean-Claude Caraco, kel vakenom nilü zif Angers in Fransän. In zif at topon kased gretik zänodatimädik, kö padajonädons tapods züldeg, kels magodons Paokalüpi fa hiel Yohan Saludik. Mu nitedik! Danö!

Id egetob glidis se Suomiyän de flen nulik votik, sevabo hiel Kari Mallat. Lödom fagotü milmets foldeglul de zif Tampere sulüdü län. Püks binons löfäl omik. I dalilom radionastajonis foginänik ad plägön pükis difik. Plidomöv ad getön penedis de Volapükaflens votik. Ladet oma binon : Pappilankuja 3 as. 28, FIN-37500 – Lempäälä, Suomiyän.

Su pads zänik gasedila at otuvols lartügi fa flen John Redgwell. Jenöfo no binon lartüg kösömik, bi ninädi esumob se pened, keli esedom obe enu.

Flen Redgwell elärnom Volapüki bü muls za degtels. Anu eprimom ad tuvön fikulis anik, e lartüg at dajonon onis. Reidolsös, begö! ninädi lartüga kälöfiko. Plidolsöv-li ba ad tuvedön säkädi(s) omik bal/tel? Kanol u penön obe lä ladet löpik, u sedön obe penedi leäktronik lä : rmidgley@onetel.com.

Valikosi Gudikün Oles ed Olikanes

Ralph

VOLAPÜK BINON SO KOMPLITIK!
Fa hiel John Redgwell

Tuvob, das Volapük, pos donatid, vedon ai komplitikum. Säkäds gretikün, pro ob, binons defomamavöds me foyümots e poyümots; jinos obe komplitikum ka in Sperantapük.

Lised poyümotas su pad lätik Vödabuka ela Cherpillod (Vödabuk Volapük – Sperantapük e Sperantapük-Volapük/Büköp La Blanchetière) jonon sökölosi:-

-äd = universala konkretajho (dabinot valemik)
-et = partikulara konkretajho (dabinot patik)
-od = ghenerala konkretagho (dabinot komunik)

Plän nonik palofon tefü dif bevü ons. Esteifülob ad tuvön difis bevü ons se lartügs in gasedil, ab mutob koefön, das lölo kofudob in tef at!

Din votik kofudik binon, das lautans anik gebons poyumoti, ven el Cherpillod gebom fomi stabik, samo: fefo/fefiko. Sam votik tefon lartügi fa hiel Johann Schmidt, kel gebon värbi „küpön" (nen poyümot). Too el Cherpillod komandom värbi „küpetön" (ko poyümot). Vöd tefik in netapüks binon : to notice, remarquer, bemerken. Foms bofik verätikons-li?

Säkäd votik pro ob binon : „utan." In vödabuk okik, el Cherpillod bepenon fomi at : „tiu (homo), kiu . . . (= pösod et, kel). In tef at, „utan, kel" sinifon : tiu, kiu kiu (= pösod, kel kel)? Givolös obe, begö! Sami balugik geba verätik vöda.

In lartüg tefü pron latinik (VI:45:2004) no kanob suemön stuki seta : „Teltons saidiko papronons as vokat<u>is</u> vifiko paspiköl<u>is</u>." Bi vöds „vokat" e paspiköl" demons „teltons," kikodo no pubons-li in plunum nominatifa?

Tefü bagaf tiädü : „Nögs Riskädik" (VI:48:2004) no söton-li vöd : „logasanans" binön „logisanans" ma el Cherpillod?

I su pad ot in bagaf : Tavienvitüraklinians Nepuböl, büköy vödi „benädatüp" (lien telid). Cedob, das binos bükapök, bi värb, kel foon vödi at binon loveädik – sekü atos, vöd söton binön : „benädatüpi".

In gasedil yulula (VII:50:2004, bagaf velid) reidoy : „äpübon timapenädi lönik." Binos-li i bükapök? No söton-li vöd balid binön : äpübom"?

Dönu in gasedil yulula (Rel Verik, VII:51:2004, bagaf kilid, lien telid) penetob : „feitons odis." Ma el Cherpillod „feitön" binon neloveädik. No sötos binön seko : „befeitons odis"?

Ad kobükön magädis büik oba dö Volapük, lobul tefü datuv püka bevünetik, kel jenöfo jäfidon, söton pagivön ele Martin Schleyer, e no ele Ludovik Zamenhof.

Do el Zamenhof edunom püki, kel binon fasilikumo lärnoviki, e kel eplöpon plu ka Volapük, too te efövom tikamagotis ela Schleyer ed efasilükom onis ad jafön püki, kel binon gebovik fa pösods kana pükavik zänedik.

Prinsips staböfik ye pükistuka, sevabo: sit fo- e poyümotas äsi geb vödema pükas liföl, äbinon tikamagot ela Schleyer. Speranta-pükans no mutons glömön atosi!

FIKUL NONIK . . .

Ün del seimik, man ekömom lü ob ed esagom:
„Sevol-li, kiöp topon län, in kel mens libons?
„Lesi!" egespikob, „ya stanol su glun läna at !"

IX:68:2004

DRED NÜMA DEGKIL

Ünü mul pasetik, del degkilid äbinon tü fridel, ab sötobs-li pakudön tefü utos, kel kanosöv jenön tü del at bo neläbik?

Benö! Mens anik no kanons vitön kudi - sufons de dred netikälik nüma degkil, äsi de fridel, ven binon del degkilid mula. Tikälastad somik panemon triskaidekaphobia (= dred nüma degkil) e mens ai mödikum klienons lü dred at.

El triskaidekaphobia binon notodot sanavik, kel bepenon tikälastad bisarik. Bevü mens, kels äsufons oni, binoms el Napoleon äsi presidan büik Tatas Pebalöl, el Franklin Roosevelt.

Jino, if num lotanas pö lefided ärivons nümi degkil, el Roosevelt övüdom sekretan oka ad komön, ad mekön nümi degfol leigik.

Greta-Britän I dilodükon lukredi ot. Ma säkablog calöfik Britänik, 41% menas edasevons, das päkudons tü fridel, del degkilid, ab 4% menas jenöfo ädredons oni.

Samo, fridel, del degkilid, letupon kötetadisinis in malädanöps, bi malädans mödik refudons ad pakötetön tü del et.

Ab kikodo cedoy-li nümi degkilid neläbiki?

Kods, kels moboy ninädon jenöfoti, das el Kristus äbinom lotan degkilid pö Säned Saludik - e päkrudom tü fridel. Jenavo, fridel äbinon ai del peresärföl ad cödetadeids.

Nüm degkil I labon nebuädi, das sökon onu pos nüm degtel, kel suvo pagebon ad grup dinas. Dabinons muls degtel ün yel, mals degtel zodiaka, gods degtel Lümpäna, tributs degtel Yisraelän, e paostolans degtel.

Jenots ün paset no eyufons ad muifükön dredanis nüma degkil. Bal samas famikün badas nüma degkil binon flit fätik raketa nemü Apollo 13, kel pälejedon tü del degkilid prilula tü düp 13.13 (düp topik) su lejedöp kildegzül. (Sevabo: kilna degkil).

Sinafans at, konot hikelas päkonon in bioskopafilm ko hidramatan famik Tom Hanks, päfimons in leval pos splod loxinacuba e töbo äkanoms getävön lü tal.

Dü yeltums, nafs mödik vola no änafons tü fridel, del degkilid. Ün yel 1931, tävans kudik, bevü kels äbinons hiel Charlie Chaplin, kels idisinons ad lüvön pofi New York vegü Liverpool (Linglän) sul naf "Mauretania" tü fridel, del degkilid, äkobikons ad protestön. Käpten fino äbaicedom ad nafön te pos zeneit.

Nafans lukredik memons ai glifis dismelabot nemü "Montclare" - kel ün paset pänemon "el Yonas Nafema." Tü dels degkilid sököl fridela, äglunikon in Kanäd ela Suez, bloköl oni dü düps teldegfol, e ti ädoniopubon dis vat ven älivikon de tränanafils in Kanäd.

Noetoyös deli degkilid novula, yela 2026. Ma Profäsoran Von Foerster (Niver di Illinois in Tats-Pebalöl), fridel et patik obinon mu neläbik pro valans. Kredom, das del et obinon Godacödetam Lätik.

Esagom: "Tü del et, mens podeipedons, bi pöpam menik usvelädon jüs nenfin. Jenöfo no oreton spad saidik su tal."

Profäsoran at, kel ekalkulom valikosi su nünöm, e kel esagom, das ojenon tü fridel, del degkilid, büosag okik dö Godacödetam Lätik, binon te fäd, ab no oyufos repüti dela.

Dabinon igo Sog pro utans, kels dredons nümi degkilid in zif New York, kel givon limanes soga delabuki, kel bükon ködelis tel pla fridel, del degkilid. Komipoy ad slüdön lotidöpis in New York ni ad nümön teadi degkilid, ni ad labön cemi degkilid - e jünu, plu ka lotidöps teldeg ya ebaicedons ad dunön osi.

Yel 1998 äbinon yel badik pro utans, kels dredons nümi degkil. Yel et äbinon yel ze seledik, ünü kel fridel, del degkilid, äjenon kilna. Yel alik labon nemu frideli bal ko del degkilid, ab ünü lölets alik yelas kaleda obsik, kels dulons dü yels teldegjöl, binons yels fol, kels labons kilis onas.

In cifazif Paris tuvoy fikulis gretik ad tuvön domi ko nüm degkil, bi no

dabinons. E Litaliyänans no vilons nümi at in Tataloter läna.

Ye no kulivs valik äcedons, das nüm degkilid äbinon neläbik. In kulivs Kältik e Germäniks, älecedoy, das nüm at äbinon i veütik i saludik. Hebreyans äcedons (e cedons osi anu) das lifayel degkilid binon tim ad nentütikön, keli zeloy anu me els Bar Mitzvah e Bat Bitzvah. Kaleds Mayavanas e Laztekanas id älabons tüpi gönik degkilid.

In Brasilän, fridel, del degkilid binon del magivik, bi binon zäl ela Macumba - migot relas e ritulas büröletiks.

Statits jonons, das dred dela degkilid binon pluuneplu nenkodik. Pladulan pro Surasog in Reigän Pebalöl, kel labon plu ka flageds 900.000 a yel kodü mijenots, sagom: "Jinos, das del at no difon de dels votik, do surans anik obas no baicedons tefü atos."

GESPIK

O söl redakan!

Tefü lartüg fa flen John Redgwell in Vög Volapüka (gustul yela 2004, "Menefe bal pükis bevünetik ömik" su pads 24-25), ärefudom püki latinik, (do binon kleiliküno nennetik) as pük bevünetik, bi binon fikulik ad lärnön e kipädön.

Pük latinik, paspiköl adelo, labon netäli nonik. Glüg lüvon oni, sodas labon reli nonik. Kiöpo dabinon bolit onik? Kanoy i kanitön dö literat, dö vönaoloveikod, dö jön, dö lif laidüpik dü yeltums mödik, dö latin - vul Yuropa adelik.

Kodü atos, e kodü stad primaleodik sperantapüka, dabinons te püks tel bevünetik pötik in vol - sperantapük e latin.

Valikosi Gudikün Volapükanes Valöpo sedom hiel Brian R. Bishop. (Cifal Volapükamufa).

ÄL / SUI / TÖ

Sevol-li ad verätiko gebön präpodis löpik? Ad blöfön osi, reidolös konotili sököl, täno nüpladolös präpodi tefik ini spadil vü kläms:-

Lödobs ( ) Berln. Dom obsik binon ( ) sulüd. Jimatan golof aldeliko ( ) süt ad visitön selidöpis. Plidob ad vegön lü zänod lezifa. ( ) top at kanoy logon bumis nitedik. Dom obsik binon nulädik. Yan fidacema dugon ( ) sälun. Ab enu elabobs fikulis ko puls badöfafredik, kels epenoms vödis badik ( ) gadamön. Domadil, keli gebobs suviküno binon ( ) nolüd; sekü atos, no kanobs küpedön ai gadi, kel binon ( ) sulüd. Puls at suvo I gramoms ( ) mön ad favükön obis. Ün del semik, balan omas efalom ( ) glun. Binobs famülans nätimik; visitobs alvigiko röletanis, kels lödons in zifil ( ) fagot milmetas vel. ( ) topäd at logoy domilis boadik mödik.

- - - - - - - - - - - - - -

KONOTIL GUSTULA
(Vöds verätik pubons me tonats slobik)

Enu flen obik nemü Robin äspatom *ve* flumed *lü* dom oka. Fät ai äjinon binön *ta* om. Süpo elogom cili in vat, kel ävokädon *lü* yuf. *Lo* dinäd at, erönom vifiko, *ta* vil oka, ed ebunom ini vat dibik. Nif äsmeton *lo* sol, ab vat äbinon mu koldik. Ädredom vemo. Änepluom *lo* fat okik demü kurad. Fino erivom cili, kel ädremon sekü kold. "*Lü* jol kinik mutobs-li svimön," esagon cil. "*Lü* jol detik," egespikom el Robin. Äsvimons nämiko *ta* vefs, e fino erivons joli. Estutons *ta* mön ad takädön. Poso ägolons *ve* mön *lü* dom ela Robin, kö äbinon vamik. Flen oba äbinon sapan *lo* säkäds somik.

- - - - - - - - - - - - - - - - - -

NUNILS SE VOL LÖLIK

NIMÜL KINIK!

Man äprotestom posä poldan ärefudom ome ad spatükön nimüli oma ve spataveg in zifil Split (Kroasän). Ab nimül omik äbinon boso nekösömik - äbinon tor vetü touns bal e laf. „If dogidalabans dalons spatükön nimülis okas su spataveg, kikodo no dalob-li blinön id eli Zeco, kel binon nimül oba?" äprotestom hiel Mark Skopljanac. Posä iproiboy ome ad spatön ko lödans klotugik ela Split, el Zeco ämuton spatön su melajol nilik.

NÜBREIKAN IN BED

Gamapär in tat di Oklahoma (Tats-Pebalöl) ägalikon ad tuvön, das pibetifon - e das nübreikan äbinom in bed ona! Poldan äsagom, das hiel Dan Johnson inügolom ini dom in zifil Ardmor in döl lebrietik, ed äsukom dinis ad tifön, ven isuidikom sui bed. Atos igalükos gamapäri slipöl, e himatan itelefonom poldabüri.

PÖK JERIK

Vom se Sulüdafrikop pökoästeigof ini parköpatiman könädi goldik bäldotü yels tum völadü pouns mältum du ädunof remotis oka nen lün. Anu ebegof cifodanis zifa Cape Town, das steifons ad tuvön pro of eli Kruger at.

FAL LÄBIK

Vom, kel älödof in klinig privatik in zif Barcelons (Spanyän) äfalof se fenät su tead lulid kliniga - ab äfifalof sui klotajain, ed älifof! Filakomipans äsetiroms ofi se klots. Te äsufof lögi pebreköl. Pladulan filakomipanefa äsagom: „Binof vom bäldik; binos stunidabik, das no peviodof mödikumo."